

SU/Mikko Sankala

2.3.2017

**Opetus- ja kulttuuriministeriö
Kirjaamo****Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Kevasta annetun lain 3 §:n muuttamisesta**

Hallituksen esityksessä ehdotetaan Kevasta annettua lakia muutettavaksi siten, että ammattikorkeakoululaissa tarkoitettulla ammattikorkeakouluosakeyhtiöllä, joka on Kevan jäsenyhteisö 1.4.2017, olisi oikeus pysyä Kevan jäsenyhteisönä 31.12.2025 asti riippumatta yhtiön omistussuhteissa tapahtuvista muutoksista. Esityksen tarkoituksena on säilyttää ammattikorkeakouluissa työskentelevä henkilöstö kunnallisen eläkejärjestelmän piirissä.

Ehdotus ei mahdollistaisi uusien, esimerkiksi kombinaatiosulautumisessa muodostuvien ammattikorkeakouluosakeyhtiöiden liittymistä Kevan jäsenyhteisöiksi. Ehdotus ei koskisi muita kuin ammattikorkeakoululain mukaisia korkeakouluja. Siten esitys ei koskisi esimerkiksi poliisiammattikorkeakoulua ja Högskolan på Ålandia.

Esityksen valmistelutapa on poikkeuksellinen. Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa sosiaalivakuutusta koskevasta lainsäädännöstä ja Valtiovarainministeriö Kevasta annetusta laista, mutta lausunnolla oleva hallituksen esitysluonnos on valmisteltu opetus- ja kulttuuriministeriössä. Vaihtoehtoisia tapoja toteuttaa esitysluonnoksen tavoitteet olisikin tullut kartoittaa laajemmin kuin esityksessä nyt on tehty.

Esityksen vaikutukset työeläkejärjestelmän kannalta

Hallituksen esitysluonnoksen lähtökohta on korkeakoulujärjestelmän rakenteellinen uudistaminen, jonka helpottamiseksi tai mahdollistamiseksi työeläketurvan järjestämistä koskeva lainmuutosesitys on tehty. Lainmuutoksella ei tavoitella eläketurvan tai työeläkejärjestelmän kehittämistä.

Esitys koskee ammattikorkeakoulujen henkilöstöä, joka vakuutetaan nykyisellään Kevassa, mutta joka siirtyisi ilman esityksen hyväksymistä työntekijän eläkelain TyEL:n piiriin ammattikorkeakoulujen yhtiörakennetta uudistettaessa. Esityksen seurauksena siirtyvän henkilöstön eläketurva säilyy nykyisellään myös aiemmin kertyneiden lisäeläkkeiden säilyessä kunnallisen eläkejärjestelmän vastuulla.

Vaikutukset eläkejärjestelmien rahoitukseen syntyvät siirtyvien henkilöiden palkkasumman ja siihen perustuvien eläkevakuutusmaksujen siirtyessä toisen

SU/Mikko Sankala

2.3.2017

eläkelain alaisuuteen ja aiemmin karttuneen eläkeoikeuden jäädessä aiemman lain mukaisen vakuuttajan vastuulle.

Kunnallisen eläkejärjestelmän kannalta esitys toteutuessaan helpottaisi kunta-eläkkeiden rahoittamista lähivuosina. Esityksen vaikutuksesta eläkkeiden rahoituspohja säilyisi laajempuna ammattikorkeakoulujen henkilöstön säilyessä vakuutettuina kunnallisessa eläkejärjestelmässä. Toisaalta siirtymäaikana karttuneet eläkkeet tulisivat aikanaan kunnallisen eläkejärjestelmän maksettaviksi.

Ilman esityksen mukaista lainsäädäntöä ammattikorkeakoulujen henkilöstön siirtyminen TyEL:n piiriin olisi omiaan vahvistamaan TyEL:n rahoituspohjaa ainakin siirron alkuvaiheessa. Esityksen seurauksena TyEL:n rahoituspohjan laajeneminen siirtyisi vuoden 2025 jälkeiseen aikaan.

Esityksen toteutuessa suuri osa siirtyvän henkilöstön lisäeläkeoikeuksista jäisi edelleen kunnallisen eläkejärjestelmän vastuulle. Lisäeläkkeiden merkitys työeläkkeiden rahoituksessa on kuitenkin kohtalaisen pieni.

Yllä esitettyjen eläkkeiden rahoitukseen liittyvien yksityiskohtien lisäksi esitetyllä lainmuutoksella laajennetaan poikkeusta pääperiaatteesta, jonka mukaan yksityisen työnantajan palveluksessa tehtävä työ vakuutetaan työntekijän eläkelain mukaan ja julkisyhteisön palveluksessa tehtävä työ vakuutetaan julkisten alojen eläkelain mukaan. Tämä ei ole omiaan selkeyttämään työeläkejärjestelmän kokonaisuutta. Toisaalta ehdotettu laki on määräaikainen, jolloin pääperiaatetta muuttava tilanne olisi väliaikainen.

Lakiesitystä arvioitaessa on hyvä myös tunnistaa käynnissä olevat muutokset, joissa aikaisemmin julkisen sektorin tehtäviksi katsottuja toimintoja on vähitellen siirtynyt ja siirtymässä yksityisen sektorin piiriin. Myös julkisella sektorilla valtion ja kuntien vastuut ovat olleet muutoksessa. Ammattikorkeakoulujen asemaa koskevan muutosesityksen lisäksi on tiedossa sote-uudistukseen liittyvät henkilöstösiirrot kunnilta maakunnille ja eräät valtion tehtävien siirrot maakuntiin sekä valinnanvapauden mukanaan tuomat seuraukset eläkevakuuttamiselle. Näihin laajempiin muutoksiin liittyvät sosiaali- ja terveysministeriön käynnistämät selvitystyöt olisi syytä ottaa huomioon esityksen jatkokehityksessä.

ELÄKETURVAKESKUS

Mikko Kautto

Ismo Risku